

9-й клас

(70 год, 2 год на тиждень)

(1 год – резерв годин для використання на розсуд учителя.

Контрольні роботи проводяться за рахунок годин, указаних у таблиці)

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу		К-сть годин
		Мовна змістова лінія 50 год	Мовленнєва змістова лінія 19 год	
<i>Учень (учениця):</i> <u>Знаннєва складова</u> розуміє, що розвиток мови — це зміни, що відбуваються в напрямі вдосконалення її; наводить приклади таких змін. <u>Діяльнісна складова</u> розпізнає застарілі слова, які вийшли з ужитку; розрізняє історизми та архаїзми; користується лінгвістичними словниками, зокрема словниками онлайн. <u>Ціннісна складова</u> цінує українську мову як державну — чинник національної ідентичності; висловлює зацікавлення розвитком української мови; критично ставиться до надмірного вживання іншомовних слів, у т.ч. неологізмів;	1	Вступ. Розвиток української мови.	Рекомендовані види роботи. Обговорення дискусійних питань, пов'язаних з розвитком української мови, наприклад: «Чи пов'язані розвиток мови та розвиток суспільства», «Як впливає на розвиток мови бурхливе запозичення неологізмів — запозичених слів», «Значення ЗМІ (Інтернету) для розвитку та популяризації української мови». Зіставлення прочитаних мовою оригіналу та в перекладі українською творів зарубіжної літератури. Записування й коментування висловів відомих людей про розвиток української мови. Ознайомлення з найбільш авторитетними мовними онлайн-словниками.	

схвалює заміну щойно засвоєних мовою іншомовних слів українськими відповідниками; обговорює й оцінює українськомовні переклади творів зарубіжної літератури, які сприяють розвитку української мови та популяризують українську мову та культуру.				
<i>Учень (учениця):</i> <u>Знаннєва складова</u> знає види мовленнєвої діяльності, різновиди аудіювання та читання, стилі, типи, жанри мовлення; формулює вимоги до мовлення; характеризує ситуацію спілкування, розпізнає маніпулятивні впливи. <u>Діяльнісна складова</u> аналізує прослухані або прочитані тексти різних стилів, типів і жанрів мовлення; складає діалоги відповідно до ситуації та мети спілкування; уникає небажаних або небезпечних співрозмовників, протистоїть маніпулятивним впливам. <u>Ціннісна складова</u> усвідомлює важливість дотримання правил етикету;			Теоретичний матеріал. Повторення й узагальнення вивченого про мовлення. Види мовленнєвої діяльності. Різновиди аудіювання (ознайомлювальне, вивчальне, критичне). Різновиди читання (ознайомлювальне, вивчальне, переглядове). Стилi, типи мовлення (<i>повторення</i>). Жанри мовлення. Рекомендовані види роботи. Аудіювання та читання мовчки текстів (уривків) різних стилів, типів і жанрів мовлення. Аналіз прослуханих і прочитаних текстів (уривків). Теоретичний матеріал. Вимоги до мовлення. Мовленнєва ситуація. Особливості орієнтування в ситуації спілкування в інтернет-просторі, зокрема в соцмережах. Уникання небажаного й небезпечного спілкування, протистояння маніпулятивним впливам. Обов’язкові види роботи. Складання та розігрування діалогів	1 1

критично оцінює рівень продуктивності (досягнення мети) власного діалогічного спілкування; усвідомлює потребу мовної освіти й самоосвіти, безперервного вдосконалення власного мовлення, вміння застосовувати різноманітні комунікативні стратегії.			відповідно до певної ситуації (офіційна й неофіційна розмова, діалог-домовленість) на запропоновані учнями актуальні й цікаві для них теми. Складання та обговорення переліку умов успішного спілкування в сучасному молодіжному середовищі, зокрема з використанням мобільного зв'язку.	1
<i>Учень (учениця):</i> <u>Знаннєва складова</u> знає й називає основні ознаки речення; ставить розділові знаки в простому ускладненому реченні та обґрунтовує їх відповідними правилами. <u>Діяльнісна складова</u> визначає в тексті прості речення, розрізняє двоскладні й односкладні речення, виділяє в них граматичну основу; складає висловлення на актуальні й цікаві теми, використовуючи виразальні можливості простого ускладненого речення; знаходить і виправляє пунктуаційні помилки на вивчені правила. <u>Ціннісна складова</u>	2	Повторення вивченого у 8 класі. Граматична основа речення. Односкладне й двоскладне речення. Розділові знаки у простому ускладненому реченні.	Рекомендовані види роботи. Складання висловлення з використанням двоскладних й односкладних речень (орієнтовні теми: «Чому вміння спілкуватися вважають запорукою успіху», «Яким я уявляю своє майбутнє: освіту, роботу, родину»). Обов'язкові види роботи. Вибірковий усний переказ тексту художнього стилю. <u>Ділові папери. Резюме.</u> Рекомендовані види роботи. Складання висловлення з використанням речень, ускладнених однорідними та відокремленими членами речення (орієнтовні теми: «Яка вона, моя Україна», «Цінності сучасного молодого українця», «Як усе встигнути в прискореному ритмі сьогодення», «Про що мріє цифрове покоління українських школярів»).	2

усвідомлює значення простих ускладнених речень у мовленні; усвідомлює зручність спілкування за допомогою сучасних засобів мобільного зв'язку та інтернет-ресурсів, грамотно й безпечно комунікує в інформаційному просторі.			Колективне укладання словничка традиційних українських звертань до рідних і близьких людей. Складання й виразне читання простих речень, ускладнених такими звертаннями. Навчальний проект «Культура звертання — культура особистості: у минулому, нині й завжди». Обговорення етикету повідомлень засобами SMS-спілкування, а також колективної комунікації в режимі конференції та в чатах (домовляння про зустріч, вибачення, привітання зі святом). Складання тексту виступу в шкільному радіожурналі (орієнтовна тема: «Як впливає на нашу свідомість навколишня інформація: реклама, білборди, написи на футболках?» (з використанням речень, ускладнених відокремленими членами).	
<i>Учень (учениця):</i> Знання складова пояснює поняття «пряма й непряма мова» як способи передавання чужого мовлення;	4 + 1 год на повтор.	Синтаксис. Пунктуація. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог.	Рекомендовані види роботи. Складання розповіді-спогаду про спілкування із цікавою людиною з використанням речень із прямою мовою.	

ставить і пояснює розділові знаки в реченнях із прямою й непрямою мовою, при діалозі, у реченнях, що містять цитати; знає різні комунікативні стратегії відповідно до мети та ситуації діалогічного спілкування. <u>Діяльнісна складова</u> визначає в тексті речення з прямою й непрямою мовою, цитатами, репліки діалогу; складає речення з прямою та непрямою мовою; створює й розігрує діалог на запропоновану або самостійно обрану тему; порівнює виражальні можливості різних способів передавання прямої мови; проводить мовні експерименти, спостерігає, аналізує будову речень, замінюючи пряму мову непрямою. <u>Ціннісна складова</u> усвідомлює роль комунікативних умінь для майбутньої професійної кар'єри; виявляє у спілкуванні толерантність до поглядів і суджень співрозмовників; усвідомлює виражальні можливості речень із прямою й непрямою мовою, діалогів.		Розділові знаки при прямій мові й діалозі <i>(повторення й поглиблення вивченого).</i>	Складання тексту в художньому стилі «Про що я хотів(ла) б розпитати свого прапрапрадіда (або далекого нащадка)» з використанням речень із прямою мовою. Обговорення питання «Які вислови відомих українців варто було б розмістити на сучасних білбордах» з використанням у мовленні цитат. Складання висловлення з використанням дібраних з мережі Інтернет цитат. Укладання словничка «Формули мовного етикету сучасної молоді». Обговорення питання «Навіщо потрібен нетикет» (правила спілкування в Інтернеті) з розігруванням зразків діалогів між школярами на форумах і чатах. Обов'язкові види роботи. Складання й розігрування діалогів – обговорень (прочитаної книжки, музичних новинок тощо) з різними співрозмовниками — товаришем (неформальне спілкування) та вчителем в офіційній ситуації. Складання й розігрування діалогу-домовленості (наприклад: щодо озеленення шкільного приміщення) з відповідною аргументацією (потребою очищення й природного зволоження повітря; зонування середовища, декорування приміщення й т. ін.).	1
---	--	--	--	----------------

<i>Учень (учениця):</i> <u>Знаннєва складова</u> знає види складних речень; правильно ставить розділові знаки між частинами складносурядного речення та обґрунтовує їх. <u>Діяльнісна складова</u> розрізняє прості та складні речення, розпізнає складні речення із сурядним і підрядним зв'язком; визначає види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами речення у складному, кількість граматичних основ у ньому; знаходить у тексті складносурядні речення, встановлює смислові зв'язки між частинами його; розмежовує складносурядні речення і прості речення, ускладнені однорідними членами; знаходить і виправляє пунктуаційні помилки на вивчені правила; складає речення й тексти, використовуючи складносурядні речення. <u>Ціннісна складова</u>	5 +1 год на повтор.	Складне речення, його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком. Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку між його частинами. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.	Обов'язкові види роботи. Стислий усний переказ тексту публіцистичного стилю (за складним планом). Докладний письмовий переказ тексту публіцистичного стилю з творчим завданням. Аналіз письмового переказу. Рекомендовані види роботи. Створення висловлення-роздуму про щойно прочитану книжку з висновком: чого навчає вдумливого читача література (проєціювання змісту прочитаного на ситуації сучасного життя) з використанням складносурядних речень. Створення висловлення-розповіді з елементами опису з використанням складносурядних речень (орієнтовна тема: «Що нині означає “жити красиво”?») Створення роздуму «Як стати цікавим людям і собі» з покликаннями на життєві приклади успішних українців — наших сучасників з використанням складносурядних речень. Написання есе «Які новітні засоби вияву творчості: на папері, полотні, у блогосфері — мені найбільше імпонують?». Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки.	3
---	---	---	---	-----------------

оцінює виражальні можливості складносурядних речень та синонімічних до них конструкцій; усвідомлює потребу в читанні, проеціює прочитане на життєві ситуації.				
<i>Учень (учениця):</i> <u>Знаннєва складова</u> знає основні види складнопідрядних речень, пояснює їх будову; правильно ставить розділові знаки між частинами складнопідрядного речення та обґрунтовує їх. <u>Діяльнісна складова</u> знаходить у тексті складнопідрядні речення з однією й кількома підрядними частинами; визначає головну й підрядну частини, види складнопідрядних речень, істотні ознаки їх, межі головної й підрядної частин, кількість частин; класифікує складнопідрядні речення за значенням і будовою, засобами зв'язку в них; розрізняє сполучники і сполучні слова; знаходить і виправляє помилки на вивчені правила;	12	Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова у складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допусту). Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення. Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.	Рекомендовані види роботи. Створення роздуму в публіцистичному стилі «Чи можна/варто протиставляти телебачення художній літературі?» (з використанням складнопідрядних речень з підрядними причини та мети). Складання роздуму про необхідність підтримки людей з обмеженими фізичними можливостями та те, як їм можна й потрібно допомагати (з використанням складнопідрядних речень з підрядними причини та мети). Створення для розміщення на блозі тексту звернення-прохання до однолітків про допомогу людям, які стали жертвами стихійного лиха (з уживанням складнопідрядних речень з підрядними способом дії та ступеня). Створення допису до веб-сайта про успішну участь однокласників у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі скрайбінг-роликів «Покоління мобільного Інтернету». (Інформацію про конкурс зібрати в мережі Інтернет.) Обов'язкові види роботи.	4

правильно інтонуює складнопідрядні речення; аналізує й порівнює виражальні можливості складнопідрядних речень та інших синонімічних конструкцій у текстах різних стилів; конструює складнопідрядні речення різних видів і вводить їх у тексти різних стилів; складає усні й письмові висловлення різних стилів на визначену тему, використовуючи в них виражальні можливості складнопідрядних речень. <u>Ціннісна складова</u> оцінює виражальні можливості складнопідрядних речень; ставиться до здоров'я як до цінності, схвалює здоровий спосіб життя.			Усний твір-роздум у публіцистичному стилі мовлення на суспільну тему. Есе (орієнтовна тема: «Що робить мене щасливим(ою)») з використанням складнопідрядних речень. Коротке повідомлення (на основі кількох джерел) у публіцистичному стилі на морально-етичну або суспільну тему. <u>Ділове мовлення. Заява.</u> Рекомендовані види роботи. Створення висловлення «Як уникнути залежності від Інтернету» з використанням складнопідрядних речень. Добір та обговорення питань, виражених складнопідрядними реченнями для проведення в класі анкетування «Як ти ставишся до дистанційної самоосвіти». Складання роздуму про роль спорту в житті молоді, основну думку якого виражено епіграфом «Якщо ти хочеш зміцнити дух, підтримуй силу тіла!» з використанням складнопідрядних речень.	
<i>Учень (учениця):</i> <u>Знаннєва складова</u> пояснює смислові відношення між частинами безсполучниково-складного речення; правильно ставить розділові знаки між частинами безсполучниково-складного речення та обґрунтовує їх.	10	Безсполучникове складне речення. Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.	Рекомендовані види роботи. Створення проекту статті до Вікіпедії «Безсполучникове складне речення». Складання розповіді про людей, які подолали свої недуги, і тих, хто їм у цьому допоміг, з використанням безсполучникових складних речень. <u>Обов'язкові види роботи.</u> Діалог-обговорення актуальної теми.	<u>2</u>

<u>Діяльнісна складова</u> знаходить у тексті безсполучникові складні речення; визначає основні ознаки, сміслові відношення між частинами безсполучникових складних речень; розмежовує безсполучникові складні речення й сполучникові (складносурядні й складнопідрядні); розрізняє види безсполучникових складних речень за характером синтаксичних і смислових зв'язків між частинами їх; правильно інтонує безсполучникові складні речення; правильно ставить розділові знаки між частинами безсполучникового складного речення та обґрунтовує їх; знаходить і виправляє пунктуаційні помилки на вивчені правила; аналізує й порівнює виражальні можливості безсполучникових складних речень із синонімічними синтаксичними конструкціями в невеликих текстах розмовного,			Написання твору-роздуму на морально-етичну тему в публіцистичному стилі (орієнтовні теми: «Своє, рідне — своєрідне», «Як відшукати свій шлях у житті», «Чи зможуть з часом селфі замінити родинні фотографії») з використанням безсполучникових речень.	
---	--	--	---	--

публіцистичного й художнього стилів; правильно буде безсполучникові складні речення з різними смисловими відношеннями між частинами їх; добирає до них синтаксичні синоніми. Ціннісна складова оцінює виражальні можливості складнопідрядних речень в усних і письмових висловленнях.				
<i>Учень (учениця):</i> Знанісна складова правильно розставляє в складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку розділові знаки та обґрунтовує їх правилами. Діяльнісна складова знаходить у тексті складне речення з різними видами зв'язку; визначає основні ознаки й будову їх; знаходить і виправляє помилки на вивчені правила; аналізує й зіставляє виражальні можливості складних речень з різними видами зв'язку й синонімічних конструкцій;	6	Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку Розділові знаки у складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.	Рекомендовані види роботи. Обговорення питання «Чи придатна рок-музика для передавання патріотичних настроїв, думок, закликів?» з ілюструванням виступів прикладами сучасних українських рокових пісень. Викладення підсумків обговорення для розміщення на шкільному веб-сайті у формі роздуму, що містить складні речення з різними видами безсполучникового зв'язку. Обов'язкові види роботи. Вибірковий письмовий переказ тексту наукового стилю (з використанням складних речень з різними видами зв'язку).	2

будує складні речення з різними видами зв'язку; складає усні й письмові висловлення публіцистичного й наукового стилів, доцільно використовуючи виражальні можливості складних речень. <u>Ціннісна складова</u> оцінює виражальні можливості складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку в усних і письмових висловленнях.				
<i>Учень (учениця):</i> <u>Знаннєва складова</u> знає й називає істотні ознаки тексту, пояснює його структурні особливості. <u>Діяльнісна складова</u> визначає тему, основну думку тексту, виділяє ключові слова в тексті й тематичне речення в абзаці; розрізняє спільне й відмінне між мікротемою й абзацом; визначає засоби міжфразового зв'язку в тексті; конструює невеликі тексти на певну тему; використовує виражальні можливості текстів різних типів, стилів і жанрів у власному усному й писемному мовленні.	4	Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності Текст, його основні ознаки. Будова тексту. Мікротема й абзац. Ключові слова в тексті й абзаці. Види й засоби міжфразового зв'язку (повторення й узагальнення). Повторення вивчених розділових знаків у простому і складному реченнях.	Рекомендовані види роботи. Створення тексту-розповіді про спілкування з людиною, яку ви вважаєте взірцем інтелігентності, з поясненням, які чесноти цієї особи є, на вашу думку, найціннішими для суспільства. Обов'язкові види роботи. Тези прочитаних публіцистичної чи науково-пізнавальної статей. Конспект сприйнятого на слух науково-навчального тексту.	2

Ціннісна складова оцінює виражальні можливості текстів різних типів і стилів.				
<i>Учень (учениця):</i> Діяльнісна складова аналізує, систематизує, узагальнює вивчене про речення. Ціннісна складова усвідомлює необхідність продовження мовної освіти та самоосвіти, безперервного удосконалення мовних знань і вмінь.	4	Узагальнення й систематизація вивченого. Мовні аспекти вивчення речення (порядок слів у реченні, граматична основа, види речень). Орфографія. Пунктуація.	Рекомендовані види роботи. Написання речень (текстів) з поясненням орфограм і вживанням розділових знаків. Редагування словосполучень і речень, у яких допущено граматичні помилки. Складання діалогів-рефлексій на основі аналізу власних навчальних досягнень.	

Соціокультурна змістова лінія

Орієнтовний зміст навчального матеріалу			Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Сфери відношень	Тематика текстів	Теми висловлень учнів	
Я і українська мова й література. Я і Батьківщина, національна історія і культура (звичаї, традиції, свята, культура взаємин).	Українська мова серед інших мов. Розвиток української мови. Україна, її географічне положення, природні багатства. Природа різних регіонів України. Україна — від часів Київської Русі до сучасності. Український національний характер. Основні галузі господарства: ремесла й народні художні промисли.	«Спочатку було Слово...», «Творчість народу в слові». «Я вірю в майбутнє твоє, Україно!». «Історична доля мого рідного народу». «Туристична привабливість України». «Естетика довкілля». «Світ про Україну». «Загальнолюдські цінності». «Рукотвори» «Світ живопису» «Художнє ковальство» «Дива архітектури»	Учень /учениця: сприймає, аналізує, оцінює прочитані чи почуті відомості й добирає та використовує ті з них, які необхідні для досягнення певної комунікативної мети; використовує українську мову як засіб формування ціннісної позиції щодо громадянського патріотизму, любові до Батьківщини й української природи, почуття гордості за свою країну, поваги до її історії, культури й історичних пам'яток, сімейних

Я і мистецтво (традиційне й професійне). Я і ти (члени родини, друзі, товариші). Я і ми (класний колектив, народ, людство) Я як особистість.	Взаємозв'язок матеріальних і духовних цінностей української культури. Найвидатніші постаті вітчизняної й світової культури. Забезпечення спадкоємності поколінь. Збереження сімейних цінностей, реліквій, ідеалів. Культурогенна форма життєдіяльності сучасної сім'ї. Життєвий і професійний вибір особистості.	«Сучасний дизайн» «Світлини» «Береться мудрість не із заповітів» «Краса людських взаємин» «Творімо добро» «Читацькі смаки» «Професія і характер» «Життєвий вибір» «Доброчинність» «Гармонійне спілкування» «Світ наших уподобань» «Громадянська позиція», «Молодь і сучасність», «Найважче — це творення самого (самої) себе».	цінностей, визнання цінності здоров'я свого й інших, оптимізм у сприйманні світу; усвідомлює роль морально-етичних норм; готовий і здатний застосовувати їх стосовно дорослих і ровесників у школі, позашкільному житті, удома, у суспільно корисній діяльності.
---	--	--	---

Діяльнісна (стратегічна) змістова лінія

Види загально-навчальних умінь	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Організаційно-контрольні	Учень /учениця: усвідомлює та визначає <i>мотив і мету</i> власної пізнавальної й життєтворчої діяльності; планує діяльність для досягнення мети, розподіляючи її на етапи; оцінює проміжні й кінцеві <i>результати</i> пізнавальної діяльності, робить відповідні корективи.
Загальнопізнавальні (інтелектуальні, інформаційні)	Учень /учениця <i>самостійно:</i>

	аналізує мовні й позамовні поняття, явища, закономірності; порівнює, узагальнює, конкретизує їх; робить висновки на основі спостережень; виділяє головне з-поміж другорядного; здобуває інформацію з різноманітних джерел (довідкової, художньої літератури, ресурсів Інтернету тощо), здійснює бібліографічний пошук, працює з текстами вивчених типів, стилів і жанрів мовлення; систематизує, зіставляє, інтерпретує готову інформацію; моделює мовні й позамовні поняття, явища, закономірності.
Творчі	Учень /учениця <i>самостійно</i>: уявляє словесно описані предмети і явища, фантазує на основі сприйнятого; прогнозує подальший розвиток певних явищ; переносить раніше засвоєні знання й уміння в нову ситуацію; помічає й формулює проблеми в процесі навчання й життєтворчості; усвідомлює будову предмета вивчення; робить припущення щодо способу розв'язання певної проблеми; добирає аргументи для його доведення; спростовує хибні припущення й твердження.
Естетико-етичні	Учень /учениця: помічає й цінує красу в мовних явищах, явищах природи, у творах мистецтва, вчинках людей і результатах їхньої діяльності; критично оцінює відповідність своїх вчинків загальнолюдським моральним нормам, усуває помічені невідповідності; виявляє здатність поставити себе на місце іншої людини; усвідомлює обов'язок кожної людини творити добро словом і ділом, готовий і здатний його виконувати.